

Zespół Szkół Mechanicznych
im. Św. Józefa w Białymstoku

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

**Zespół Szkół Mechanicznych
im. Św. Józefa w Białymstoku**

SPIS TREŚCI

Podstawy prawne	3
Wprowadzenie	4
1. <i>Misja szkoły</i>	7
2. <i>Wizja szkoły</i>	8
Rozdział I <i>Sylwetka absolwenta szkoły</i>	9
Rozdział II <i>Diagnoza potrzeb i problemów</i>	11
2.1. <i>Diagnoza potrzeb</i>	11
2.2. <i>Diagnoza problemów</i>	12
2.3. <i>Czynniki chroniące i czynniki ryzyka</i>	14
Rozdział III <i>Cele programu wychowawczo-profilaktycznego</i>	15
Rozdział IV <i>Adresaci programu wychowawczo-profilaktycznego</i>	17
4.1. <i>Spółeczność szkolna</i>	17
4.2. <i>Samorządność uczniowska</i>	17
4.3. <i>Rodzice</i>	18
Rozdział V <i>Zadania i obowiązki osób realizujących program wychowawczo-profilaktyczny</i>	18
Rozdział VI <i>Zadania i sposób realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego</i>	23
Rozdział VII <i>Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego</i>	36
Rozdział VIII <i>Procedury bezpieczeństwa wewnętrznego</i>	39

PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59 z późniejszymi zmianami);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. 2016 poz. 1943 z późniejszymi zmianami);
3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz. U. 2017 nr 0 poz. 882 z późniejszymi zmianami);
4. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015 poz. 1249 z późniejszymi zmianami);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2015 poz. 1113 z późniejszymi zmianami).

WPROWADZENIE

Szkoła jest miejscem rozwoju młodego człowieka. To tu uczy się on, jak funkcjonować w rodzinie, środowisku rówieśniczym i w społeczeństwie, w którym realizuje swoje potrzeby oraz kształtuje wiedzę o świecie. Wychowanie rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, jest zadaniem rodziny i szkoły, która w swojej działalności powinna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, a także treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły i rodziców. Zależy nam, aby młodzież naszej szkoły mogła rozwijać i doskonalić wiele ważnych umiejętności i kompetencji. Istotnym obszarem, na który zwracamy uwagę, jest dbałość o zdrowie fizyczne i psychiczne, edukowanie dotyczące zagrożeń dla zdrowia, w tym także kompetencje proekologiczne oraz rozwijanie umiejętności prospołecznych. Zwracamy szczególną uwagę na doskonalenie systemu wartości młodych ludzi, uczenie szacunku, tolerancji i akceptacji w stosunku do drugiego człowieka, podkreślanie istoty wolontariatu, uświadomienie znaczenia uniwersalnych wartości w życiu. Chcemy kształtować postawy patriotyczne, uświadamiać znaczenie tradycji kulturowych, rozwijać potrzebę do samorealizacji, a także rozwijać samorządność i poczucie możliwości współdecydowania w ważnych sprawach dotyczących całej społeczności szkolnej.

W szkole prowadzona jest działalność: wychowawcza, edukacyjna, informacyjna, profilaktyczna.

1) Działalność wychowawcza obejmuje m. in.:

- wspomaganie ucznia w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej,
- prowadzenie działań i współpracy z rodzicami/opiekunami z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,

- wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą i społecznością lokalną oraz kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole poprzez budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów, nauczycieli i rodziców,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.

2) Działalność edukacyjna:

- poszerza wiedzę rodziców, nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- rozwija umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów: krytyczne myślenie, umiejętność samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- wspomaga uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- doskonalą kompetencje nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego,
- pogłębia wiedzę z obszaru ochrony środowiska, zmian klimatu, oszczędzania energii, wody, surowców, segregowania i wtórnego wykorzystywania odpadów.

3) Działalność informacyjna polega na:

- dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji dostosowanych do wieku uczniów oraz ich możliwości psychofizycznych na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji,
- udostępnianiu uczniom i rodzicom informacji o ofercie pomocy specjalistycznej adekwatnej do sytuacji, w której znajduje się uczeń bądź jego rodzina,
- edukacji uczniów na temat odpowiedzialności prawnej,
- rozwijaniu kompetencji ekonomicznych,

- informowaniu uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią,
- dostarczeniu aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych.

4) Działalność profilaktyczna dotyczy m.in.:

- realizowania wśród uczniów, rodziców programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych,
- kształtowania i wzmacniania norm przeciwnych np. używaniu środków i substancji, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- prowadzenia działań prozdrowotnych, które mają na celu skutecznie obniżać ryzyko zakażeń wirusowych i bakteryjnych,
- podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej co zaspokaja ważne potrzeby życiowe,
- wspierania rodziców i dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz integrowanie tych osób ze społecznością szkolną,
- doskonalenia zawodowego nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- włączania, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji psychoaktywnych.

W działaniach profilaktycznych koncentrujemy się na:

- *profilaktyce uniwersalnej* kierowanej do całej społeczności uczniowskiej, mającej na celu wspieranie w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowaniu działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez

nich środków i substancji, promocji zdrowia i zapobieganiu pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi, kierowanej również do nauczycieli i innych pracowników szkoły, a także do rodziców uczniów;

- *profilaktyce selektywnej* kierowanej do uczniów z grup zwiększonego ryzyka dysfunkcjonalności, którzy są w stopniu wyższym niż przeciętny narażeni na rozwój problemów związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych;
- *profilaktyce wskazującej* (realizowanej przy współpracy ze specjalistami) mającej na celu wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

1. Misja szkoły

- Jesteśmy szkołą z 96-letnimi tradycjami w dziedzinie edukacji i wychowania.
- W codziennej pracy kierujemy się takimi wartościami, jak mądrość, uczciwość, tolerancja, dobro każdej jednostki, promocja zdrowia oraz wartości patriotyczne.
- Nasza oferta edukacyjna stwarza każdemu uczniowi warunki do wszechstronnego rozwoju na miarę potrzeb indywidualnych.
- Pracujemy w oparciu o programy kształcenia ogólnego i zawodowego, dzięki którym nasi wychowankowie zdobywają wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania kwalifikacji zawodowych, odnoszą sukcesy w nauce, rozpoczynają z powodzeniem pracę zawodową lub kontynuują naukę na wyższych uczelniach.
- Współpracujemy z zakładami pracy w celu przybliżenia uczniom nowych technologii oraz organizacji pracy.
- Kadra pedagogiczna ustawicznie doskonali swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe celem dostosowania swojej pracy do potrzeb i oczekiwań wszystkich klientów szkoły.
- Inspirujemy indywidualny rozwój nauczycieli, aby ich kompetencje umożliwiały pełną realizację przyjętych przez szkołę zadań dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych.
- Modernizujemy w miarę możliwości posiadana bazę szkoły, aby dostosować się do wymogów współczesnego rynku pracy i sprostać oczekiwaniom pracodawców.

- Kreujemy dla odbiorców swój wizerunek w środowisku poprzez promocję szkoły, udział w uroczystościach i spotkaniach na terenie miasta i województwa.

Niniejszy program stanowi propozycję połączenia naszych doświadczeń i sposobu postrzegania szkoły z wymogami nowoczesnej edukacji i wychowania.

2. Wizja szkoły

Zespół Szkół Mechanicznych im. Św. Józefa w Białymstoku jest miejscem, w którym młody człowiek darzony jest szacunkiem oraz szeroko pojętą opieką. Dbamy o rozwój fizyczny, psychiczny, społeczny i duchowy naszych uczniów, zwracamy uwagę na kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ważnym elementem naszej pracy jest wychowywanie młodych ludzi zgodnie z przyjętym systemem wartości w duchu miłości, mądrości, dyscypliny i szacunku zarówno do drugiego człowieka, jak również do tradycji i kultury polskiej. Przygotowujemy naszą młodzież do pełnienia ról społecznych, wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich, zwracamy uwagę na nabywanie umiejętności współdziałania w grupie społecznej tak, aby w przyszłości uczniowie posiadali kompetencje do życia w ustawicznie zmieniającym się świecie. Uczymy odpowiedzialności za swoje otoczenie, środowisko, estetykę warsztatu pracy. Stymulujemy wrażliwość estetyczną oraz moralną naszych uczniów, a także ich zdolności twórcze. Dbamy o to, aby nasi uczniowie kształtowali umiejętności stosowania technologii informacyjnej oraz umiejętności komunikacyjne. Zwracamy uwagę na kształtowanie potrzeby posiadania przez uczniów takich cech, jak pracowitość, punktualność, zdyscyplinowanie, tolerancyjność, odpowiedzialność. Rozwijamy potrzebę samorealizacji oraz staramy się umacniać wiarę we własne możliwości, zdolności osiągnięcia trudnych celów. Rozbudzamy ambicje naszych uczniów poprzez aktywizowanie ciekawości poznawczej, dzięki czemu doskonałą się wewnątrznie, rozwijają zainteresowania i pasje.

Dzięki ujednoliceniu działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i rodziny, stwarzamy odpowiednie warunki do integralnego rozwoju i osiągnięcia pełni człowieczeństwa naszych uczniów.

ROZDZIAŁ I

Sylwetka absolwenta szkoły

1. *W sferze fizycznej:*

- Umie zadbać o zdrowie własne i swoich bliskich.
- Potrafi aktywnie spędzać czas.
- Ma świadomość celowości prawidłowego odżywiania się i prowadzenia higienicznego trybu życia.
- Wykazuje się rozważą i odpowiedzialnością za zdrowie i życie swoje oraz innych w różnych sytuacjach społecznych.
- Zna sposoby skutecznego radzenia sobie ze stresem.
- Posiada wiedzę i wykazuje się postawą asertywną w obszarze zagrożeń dla zdrowia, uzależnień.

2. *W sferze emocjonalnej:*

- Ma poczucie własnej wartości.
- Posiada umiejętność rozpoznawania własnych emocji oraz umiejętność skutecznego radzenia sobie z nimi.
- Jest empatyczny, wrażliwy na drugiego człowieka.

3. *W sferze intelektualnej:*

- Jest ciekawy świata. Ma szeroką wiedzę z różnorodnych dziedzin.
- Posiada kompetencje proekologiczne.
- Potrafi korzystać z najnowszych osiągnięć nauki oraz technologii komunikacyjno-informacyjnych.
- Dbą o świadomy rozwój zawodowy.
- Zna swoje potrzeby, zasoby i możliwości.
- Jest wyposażony w wiedzę i umiejętności umożliwiające umiejętne poruszanie się na rynku pracy.

- Dzięki współpracy szkoły z pracodawcami absolwent świadomy jest wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy.

4. *W sferze społecznej:*

- Jest świadomy swoich korzeni, czuje się członkiem społeczności regionalnej, obywatelem swojego kraju, patriotą.
- Jest otwarty na drugiego człowieka.
- Jest przygotowany do funkcjonowania w demokratycznym społeczeństwie.
- Posiada kompetencje ekonomiczne.
- Zna sposoby konstruktywnego rozładowywania emocji, rozwiązywania konfliktów.
- Jest punktualny. Umiejętnie i odpowiedzialnie wykorzystuje czas planując swoje zajęcia. Szanuje czas swój i innych ludzi.
- Jest tolerancyjny. Rozumie, że różnice między ludźmi są czymś normalnym i pożądanym. Ze zrozumieniem traktuje różnice wynikające z możliwości psychofizycznych czy odmienności kulturowych.

5. *W sferze duchowej:*

- Postępuje zgodnie z przyjętymi zasadami moralnymi oraz obowiązującym prawem, a co za tym idzie, jest świadomy odpowiedzialności moralnej oraz prawnej.
- Jest człowiekiem kulturalnym, ze szczególnym uwzględnieniem kultury słowa.
- Jest odpowiedzialny za siebie i innych, za swoje otoczenie, za swoje działania, a także otwarty na drugiego człowieka.
- Wykazuje odwagę cywilną i potrafi przyznać się do błędu.
- Jest uczciwy, szlachetny. Rozróżnia dobre i złe czyny w oparciu o system uniwersalnych wartości.
- Zauważa krzywdę innych.
- Chce i potrafi pomagać na miarę swoich możliwości.

ROZDZIAŁ II

Diagnoza potrzeb i problemów

2.1. Diagnoza potrzeb

W skład Zespołu Szkół Mechanicznych wchodzi: Technikum Mechaniczne oraz Branżowa Szkoła I stopnia Nr 2 kształcąca młodzież (głównie chłopców) w wieku od 14 do 19-20 lat. W naszej szkole uczy się młodzież ze środowiska miejskiego i wiejskiego. Wielu naszych uczniów dojeżdża do szkoły, większość dnia spędzając poza domem rodzinnym. Równorzędnie z działaniami wychowawczymi zapewniamy naszym uczniom opiekę wynikającą z założeń statutowych szkoły w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i pomocy materialnej.

- **Zasoby ludzkie**

Kierownictwo szkoły składa się z 10 osób: dyrektora; 4 zastępców dyrektora: ds. pedagogicznych, ds. kształcenia zawodowego, ds. kształcenia dorosłych, ds. CKZ Nr 2; 5 kierowników: kształcenia kursowego, szkolenia praktycznego, internatu, działu administracyjno-gospodarczego, kierownika obiektów sportowych oraz głównej księgowej. W ZSM nauczyciele uczestniczą w pracach szkoły, działając w dwóch zespołach: Zespole Przedmiotów Ogólnokształcących (około 60 osób) oraz w Zespole Przedmiotów Zawodowych (ok. 63 osoby). Trzeba zauważyć, jak wiele osób może oddziaływać wychowawczo na jednego ucznia, który ma: innego wychowawcę klasowego, innego wychowawcę w internacie (jeśli jest jego mieszkańcem), opiekuna grupy na warsztatach podczas zajęć praktycznych realizowanych przez 1 dzień w tygodniu, kilkunastu nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych, kilku nauczycieli zajęć praktycznych (uczniowie w ciągu roku realizują zajęcia na różnych działach), opiekuna praktyk zawodowych w kraju lub za granicą (w klasie trzeciej technikum). Ponadto uczeń styka się z pracownikami sekretariatu szkolnego (np. odbierając certyfikaty i zaświadczenia o ukończonych szkoleniach), księgowości (opłacając pobyt w internacie lub obiady w stołówce), działu administracyjnego (np. wypożyczając laptop do obsługi organizowanych imprez szkolnych i występów kabaretu) i z pracownikami obsługi (np. pełniąc dyżury w szkolnej szatni). W realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego uczestniczą nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących oraz przedmiotów zawodowych, pedagogzy szkolni, doradca zawodowy, opiekun szkolnego koła PCK, opiekun szkolnego wolontariatu, opiekun

samorządu uczniowskiego, katecheci, nauczyciele bibliotekarze, opiekun szkolnej orkiestry, wychowawcy internatu oraz wychowawcy klas, pielęgniarka szkolna, uczniowie, pracodawcy oraz specjaliści z instytucji współpracujących ze szkołą. Wszystkie te osoby muszą mieć świadomość konieczności zmiany rozumienia funkcji wychowawczej szkoły, roli nauczyciela-wychowawcy i niezbędności uwzględniania w procesie wychowania i profilaktyki specyfiki naszej szkoły.

- **Materialne zasoby szkoły**

Zajęcia teoretyczne odbywają się w trzech budynkach: przedmioty ogólnokształcące (18 sal) - w budynku A, przedmioty zawodowe i nauka języków obcych - w budynku B (12 pracowni) i w części dydaktycznej internatu (9 sal). Wszyscy uczniowie na pewnym etapie kształcenia mają zajęcia lub odbywają praktyki w Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 2, będącym integralną częścią szkoły. Zajęcia w CKZ Nr 2 odbywają na wydziale samochodowym (nowoczesna hala wielofunkcyjna o powierzchni 1800 m² z trzema salami na piętrze) lub mechanicznym (20 bardzo dobrze wyposażonych specjalistycznych pracowni zawodowych). W każdej sali jest dostęp do internetu, rzutnik multimedialny i ekran, a w pracowniach matematyczno-fizycznych – tablica interaktywna. Zajęcia sportowe odbywają się na pełnowymiarowym boisku do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, wielofunkcyjnym boisku z nawierzchnią poliuretanową, siłowni lub sali gimnastycznej. Dysponujemy też aulą na 200 miejsc oraz internatem (ok 100 miejsc) ze stołówką. Od roku szk. 2020/2021 szkoła dysponuje nowoczesną halą sportową. Dobrze wyposażone pracownie do kształcenia ogólnego i zawodowego oraz funkcjonalna hala sportowa są mocną stroną szkoły.

2.2. Diagnoza problemów

Diagnoza została opracowana z użyciem narzędzi:

- ankiety dotyczącej wartości, przeprowadzonej wśród uczniów i ich rodziców, nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi szkoły,
- wyników ankiet uczniów klas I z września dotyczących sytuacji socjalno-bytowej i oczekiwań wobec nauki w ZSM,
- wyników diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka przeprowadzonej we wrześniu,
- wyników diagnozy środowiska szkolnego po powrocie do nauki stacjonarnej sprządzanej na podstawie rekomendacji MEN,
- rozmów indywidualnych,
- analizy dokumentacji pedagogicznej,

- obserwacji.

Analiza wyników badania

Wyniki badania dotyczące wartości pokazują, że zarówno uczniowie, jak i nauczyciele, pracownicy oraz rodzice za najważniejsze wartości w szkole uznali szacunek oraz odpowiedzialność. Równie ważna dla nauczycieli, uczniów, jak i rodziców jest kultura osobista. Poczucie bezpieczeństwa natomiast wskazali zarówno rodzice, jak i uczniowie. Biorąc pod uwagę średnią ilość odpowiedzi spośród wszystkich czterech grup, można ustalić także inne wartości w szkole. Są to: sprawiedliwość, poczucie własnej wartości, pracowitość. W następnej kolejności respondenci wskazali: patriotyzm i poszanowanie tradycji oraz zdrowie fizyczne i psychiczne (te wartości cenią zwłaszcza nauczyciele i wychowawcy), wrażliwość, empatię i pomoc innym, otwartość i tolerancję (wyżej cenioną przez pracowników oraz uczniów niż przez pozostałe grupy badanych) oraz dyscyplinę (najwięcej wskazań wśród nauczycieli i rodziców, najmniej – wśród pracowników). Nauczyciele i wychowawcy powinni kultywować te wartości i dbać o to, żeby były przestrzegane w procesie dydaktyczno-wychowawczym realizowanym przez szkołę. Uzupełnieniem badania ankietowego były wywiady przeprowadzone z uczniami, rodzicami i pedagogami.

Rokrocznie we wrześniu wśród uczniów klas pierwszych przeprowadza się diagnozę wstępną na temat sytuacji rodzinnej i bytowej. Z przeprowadzanych diagnoz wynika, że: znaczna część uczniów mieszka w domu rodzinnym, z każdym rokiem nieznacznie wzrasta liczba uczniów z rodzin niepełnych i zastępczych, poniżej 10% uczniów określić można terminem „Eurosieroty” i około 3-4% uczniów przeżyło stratę jednego z rodziców.

2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Szkoła jako instytucja służąca edukacji i socjalizacji pełni niezmiennie istotną funkcję jako czynnik chroniący młodzież przed niepożądanymi zachowaniami. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można podjąć próbę wskazania czynników ryzyka oraz czynników chroniących uczniów. Najważniejsze czynniki chroniące, odgrywające kluczowe znaczenie dla zachowania i samopoczucia dzieci i młodzieży, stanowią: pozytywne relacje między uczestnikami życia szkolnego, wspólne podejmowanie przez rodziców i uczniów ważnych decyzji, współpraca, docenianie wysiłków uczniów, a nie jedynie ocenianie wyników w nauce, dbałość o bezpieczeństwo uczniów, silna więź emocjonalna z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną, poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, przynależność do pozytywnej grupy, rozwijanie zainteresowań i pasji. Jeśli zdarza się, że uczniowie sprawiają trudności edukacyjne i wychowawcze, trzeba pamiętać, że prawdopodobnie kryją się za tym problemy przeżywane przez

młodego człowieka. Do czynników ryzyka możemy zaliczyć: brak motywacji do nauki, trudności w nauce, wysoką absencję, używanie substancji psychoaktywnych, uzależnienia (głównie od nikotyny, e-papierosów), problemy natury psychicznej, brak kultury osobistej, przemoc fizyczna, psychiczna, emocjonalna, cyberprzemoc. Istotne jest wczesne rozpoznawanie symptomów niepożądanych zachowań, takich jak używanie substancji psychoaktywnych i podejmowanie interwencji, by nie dopuścić do nasilenia problemu. Warto jednak pamiętać, że większość młodych ludzi nie zachowuje się w sposób ryzykowny czy problemowy, ani nie pochwala takich zachowań.

Diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących dokonywana jest we wrześniu każdego roku szkolnego. Obejmuje ona trzy grupy odbiorców: nauczycieli, rodziców i uczniów technikum oraz branżowej szkoły I stopnia. Podczas przeprowadzania diagnozy uwzględnia się kilka obszarów mogących wskazać czynniki chroniące i czynniki ryzyka w zakresie bezpieczeństwa, dobrego samopoczucia oraz ze szczególnym uwzględnieniem podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych. Na podstawie badania ankietowego oraz wniosków z obserwacji i rozmów z trzema grupami badanych podejmowane są próby określenia czynników chroniących i czynników ryzyka występujących w Zespole Szkół Mechanicznych w Białymstoku. Przeprowadzana corocznie diagnoza stanowi oddzielny dokument, na podstawie którego odpowiednio aktualizuje i dostosowuje się oddziaływanie profilaktyczno-wychowawcze do rozpoznanych potrzeb społeczności szkolnej.

ROZDZIAŁ III

Cele programu wychowawczo-profilaktycznego

Cele główne:

- Tworzenie warunków dla zaspokajania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów.
- Wychowywanie młodzieży do wartości.
- Rozwijanie postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych.
- Rozszerzanie problematyki edukacji dla bezpieczeństwa, w tym ratownictwa medycznego.
- Edukacja zdrowotna.
- Edukacja klimatyczna.
- Edukacja ekonomiczna.

Cele szczegółowe:

1) w sferze fizycznej:

- Wdrożenie do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, obniżające ryzyko zakażeń wirusowych i bakteryjnych.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów.
- Ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się.
- Upopowszechnianie wiedzy dotyczącej korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki.
- Rozwijanie odpowiedzialności obejmującej m. in. styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości, itd.
- Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji psychoaktywnych przez uczniów.
- Uświadamianie uczniom zagrożeń dla zdrowia związanych z używaniem środków uzależniających.
- Zapobieganie przejawom agresji wśród uczniów.
- Promocja zdrowia psychicznego.
- Kształtowanie umiejętności aktywnego i twórczego spędzania czasu wolnego, w tym przedstawienie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.

2) w sferze emocjonalnej:

- Rozwijanie umiejętności akceptacji własnej osoby.
- Kształcenie samoświadomości, samooceny i samodyscypliny.
- Kształtowanie umiejętności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji.

3) w sferze intelektualnej:

- Wspieranie uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Zapoznanie młodzieży z prawami i obowiązkami obywatelskimi.
- Rozbudzanie kreatywności dotyczącej przyszłej aktywności edukacyjnej lub zawodowej.
- Rozwijanie potrzeby młodych ludzi do samorealizacji.
- Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji i sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
- Rozwijanie umiejętności twórczego myślenia.
- Rozwijanie kompetencji proekologicznych.

4) w sferze społecznej:

- Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole oraz budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych, relacji uczniów, nauczycieli

i pracowników szkoły, a także nauczycieli i rodziców.

- Kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Przygotowanie uczniów do wypełniania obowiązków rodzinnych, uświadamianie roli rodziny.
- Wspieranie rodziców w procesie wychowania.
- Kształtowanie umiejętności zachowań asertywnych.
- Kształtowanie takich cech jak pracowitość, punktualność, zdyscyplinowanie, odpowiedzialność.
- Kształtowanie postawy przedsiębiorczej.
- Rozwijanie kompetencji w kierunku konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
- Nabywanie i rozwijanie wiedzy dotyczącej historii i kultury własnego regionu.
- Rozwijanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionalnej, narodowej, państwowej.
- Przygotowanie młodzieży do pełnienia ról społecznych.
- Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy, komunikowania się;

5) w sferze duchowej:

- Kształtowanie hierarchii systemu wartości, wrażliwości na prawdę i dobro.
- Kształtowanie postaw szlachetności i zaangażowania społecznego.
- Uświadamianie znaczenia wartości moralnych.
- Kształtowanie postaw obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.
- Rozwijanie miłości do ojczyzny, poszanowania polskiego dziedzictwa kulturowego (miejsc ważnych dla pamięci narodowej, najważniejszych świąt narodowych i symboli państwowych).
- Podtrzymywanie tożsamości narodowej poprzez formy upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości.
- Dbanie o czystość i piękno języka polskiego.
- Kształtowanie postaw tolerancji i szacunku dla odmienności rasowych, wyznaniowych, narodowych, etnicznych, itp.

ROZDZIAŁ IV

Adresaci programu wychowawczo-profilaktycznego

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, a także treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców. Program realizowany jest przez nauczycieli w ścisłej, bezpośredniej

współpracy z:

- rodzicami lub opiekunami uczniów,
- wszystkimi pracownikami ZSM,
- organizatorami i opiekunami zajęć pozalekcyjnych,
- podmiotami zewnętrznymi zaangażowanymi w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność naszej szkoły.

4.1. Społeczność szkolna

Społeczność szkolną ZSM stanowią uczniowie i ich rodzice oraz pracownicy szkoły: dyrekcja, nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi. Wszyscy członkowie społeczności szkolnej współpracują w atmosferze wzajemnego zrozumienia i szacunku w podejmowaniu wyznaczonych zadań, z uwzględnieniem uniwersalnego systemu wartości.

4.2. Samorządność uczniowska

Samorząd szkoły tworzą wszyscy uczniowie. Pełni on niezwykle ważną rolę w procesie wychowania i działalności profilaktycznej na terenie szkoły, gdyż kształtuje postawy wzajemnej uprzejmości, eksponuje wartości przyjaźni poprzez tworzenie więzi między uczniami, rozwija poczucie przynależności do pewnej grupy społecznej, środowiska, kształtuje umiejętności współżycia i współdziałania z innymi ludźmi. Samorządność uczniowska ma także za zadanie wyrabianie postawy tolerancji i altruizmu, budzenie szacunku do drugiego człowieka, rodziny, kraju, a także rozwijanie dumy narodowej, kształtowanie postawy patriotycznej, zaszczepienie uznania dla tradycji i wartości.

4.3. Rodzice

Wychowawcze i profilaktyczne oddziaływania szkoły i rodziny powinno być zintegrowane. Rodzice mają prawo do decydowania o procesie wychowania dziecka. Rola szkoły pozostaje jednak niezastąpiona w zakresie wprowadzania ucznia w kontakty społeczne oraz rozwijania jego wiedzy i umiejętności. Szkoła wspiera rodziców w rozwijaniu prawidłowych relacji między nimi a dzieckiem. Niesie pomoc w trudnych sytuacjach w życiu rodzinnym.

ROZDZIAŁ V

Zadania i obowiązki osób realizujących program wychowawczo-profilaktyczny

Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego spoczywa na wszystkich nauczycielach, wychowawcach oraz pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Dyrektor/wicedyrektor szkoły:

- inicjuje i monitoruje pracę nauczycieli w zakresie wychowania i profilaktyki;
- dba o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań wychowawczo-profilaktycznych, w tym prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych;
- dba o wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli;
- podejmuje działania w kierunku doskonalenia zawodowego nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych;
- wyznacza odpowiedzialne osoby/grupy osób za realizację działań wychowawczo-profilaktycznych;
- współpracuje z instytucjami lokalnymi, pracodawcami wspomagającymi działania szkoły;
- zachęca młodzież do udziału w działaniach wychowawczych;
- włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego;
- koordynuje działalność wychowawczą, patriotyczną, edukacyjno-zawodową, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki;
- wyznacza wychowawcę/nauczyciela/specjalistę do objęcia funkcji koordynatora zespołu opracowującego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny dla ucznia posiadającego orzeczenie;
- stwarza warunki do zapoznania się z zadaniami i obowiązkami osób realizujących program wychowawczo-profilaktyczny.

Rada Pedagogiczna:

- określa zadania w zakresie wychowania i profilaktyki;
- określa zapotrzebowanie na wdrażanie dodatkowych działań wychowawczych i profilaktycznych;

- dokonuje analizy działalności wychowawczej, patriotycznej, edukacyjno-zawodowej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej w środowisku szkolnym.

Wychowawcy i nauczyciele:

- realizują program wychowawczo-profilaktyczny;
- promują zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu;
- podejmują działania z zakresu promocji zdrowia oraz wspomagają uczniów w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej;
- współpracują z zespołem psychologiczno-pedagogicznym;
- realizują zalecenia zawarte w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego;
- realizują zalecenia zawarte w opiniach wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- konstruktywnie współpracują z gronem pedagogicznym oraz z pozostałymi pracownikami szkoły;
- dostrzegają indywidualność ucznia, indywidualizują oddziaływanie;
- dbają o pozytywne relacje z rodzicami, potrafią pozyskać rodziców do współpracy;
- współpracują z rodzicami/opiekunami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i kształtowanie zdrowego stylu życia;
- doskonalą swoje umiejętności i podnoszą kwalifikacje w zakresie działań profilaktycznych oraz kompetencji wychowawczych, w tym w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami/opiekunami;
- motywują do kształtowania wizji rozwoju edukacyjno-zawodowego;
- pomagają rozwijać umiejętności społeczne (m.in. rozwijanie twórczego myślenia, zarządzanie sobą w czasie, skuteczne uczenie się);
- rozpoznają trudności ucznia;
- podejmują działania integrujące zespół klasowy;
- podejmują działania ukierunkowane na budowanie przyjaznego klimatu w szkole oraz budowanie prawidłowych relacji nauczycieli i uczniów oraz nauczycieli i rodziców;
- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie;
- wspierają rodziców w działaniach wychowawczych i profilaktycznych;
- w oparciu o diagnozę w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły wybierają formę, w której realizują działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną, uwzględniając wykorzystanie aktywnych metod pracy;
- koordynują pracę zespołu opracowującego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny dla ucznia posiadającego orzeczenie.

Zespół psychologiczno-pedagogiczny:

- rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych;
- odpowiednio do rozpoznanych potrzeb określa formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

- podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z programu wychowawczo-profilaktycznego w stosunku do uczniów z udziałem rodziców i nauczycieli;
- współpracuje z rodzicami w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- współpracuje z nauczycielami i wychowawcami, wspierając w realizacji zaleceń zawartych w opiniach wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego;
- realizuje zajęcia specjalistyczne dla osób posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego;
- współpracuje z instytucjami lokalnymi wspomagającymi działania wychowawcze szkoły;
- wspiera wychowawców, pozostałych pracowników szkoły oraz rodziców w realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych;
- motywuje uczniów do kształtowania wizji rozwoju edukacyjno-zawodowego;
- propaguje treści i programy profilaktyczne;
- pełni indywidualną opiekę psychologiczno-pedagogiczną nad uczniami tego wymagającymi;
- rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów i organizuje pomoc materialną;
- systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki;
- podejmuje działania z zakresu promocji zdrowia i wspomagania uczniów w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej, aksjologicznej;
- w ramach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzi działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii;
- współpracuje z koordynatorem zespołu opracowującego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny dla uczniów posiadających orzeczenia.

Doradca zawodowy:

- wyposaża uczniów w umiejętności niezbędne do właściwego funkcjonowania na rynku pracy (m.in. tworzenie dokumentów aplikacyjnych, metody aktywnego poszukiwania pracy, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej);
- pomaga rozwijać uzdolnienia ważne w kontekście budowania ścieżki kariery;
- motywuje do kształtowania wizji rozwoju edukacyjno-zawodowego;
- pomaga rozwijać umiejętności społeczne (m.in. rozwijanie twórczego myślenia, zarządzanie sobą w czasie, skuteczne uczenie się);
- diagnozuje predyspozycje zawodowe uczniów;
- tworzy wspólnie z uczniami ich Indywidualne Plany Działania będące rezultatem pogłębionej refleksji nad swoimi zainteresowaniami, umiejętnościami, stanem zdrowia oraz wymaganiami rynku pracy;
- włącza się w działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną.

Rodzice:

- aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania wychowawczo-profilaktyczne;
- zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im;
- biorą aktywny udział w budowaniu postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia dziecka;
- motywują dzieci do rozwoju edukacyjno–zawodowego;
- są otwarci na działania wspierające dziecko ze strony nauczycieli, specjalistów;
- stanowią wzór osobowy dla dziecka;
- dbają o dobry kontakt z dzieckiem;
- korzystają z pomocy i wsparcia Rady Pedagogicznej w zakresie profilaktyki i wychowania;
- mają prawo uczestniczyć w spotkaniach zespołu, a także w opracowywaniu i modyfikowaniu Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego dla ucznia posiadającego orzeczenie oraz w dokonywaniu oceny dotychczas podejmowanych działań.

Pielęgniarka szkolna:

- dba o propagowanie zdrowego trybu życia;
- współpracuje z Radą Pedagogiczną w zakresie działalności wychowawczej edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej;
- współpracuje z rodzicami w zakresie profilaktyki;
- obejmuje opieką uczniów z problemami zdrowotnymi.

Instytucje wspierające realizację programu wychowawczo-profilaktycznego

Środowisko ma ogromny wpływ na rozwój ucznia. Może ono być pomocne w kształtowaniu odpowiednich postaw moralnych, w przygotowaniu wychowanków do właściwych wyborów życiowych. W celu właściwego wprowadzenia uczniów w role społeczne i zawodowe szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta Białegostoku,
- Kuratorium Oświaty w Białymstoku,
- Komendą Miejską i Wojewódzką Policji w Białymstoku,
- Stowarzyszeniem FAROS,
- Centrum Pomocy Dzieciom,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Młodzieżowym Ośrodkiem Konsultacji i Terapii (MOKiT),
- Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych w Białymstoku ETAP,
- Poradnią Profilaktyczno-Konsultacyjną Stowarzyszenia MONAR,

- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej (OiK),
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
- Bezpłatnym Punktem Poradnictwa Antynikotynowego,
- Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku,
- Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną Nr 1 w Białymstoku,
- Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi,
- organizacjami pożytku publicznego,
- kościołami i związkami wyznaniowymi,
- placówkami kulturalnymi,
- organizacjami kombatanckimi i patriotycznymi,
- środkami masowego przekazu,
- klubami sportowymi.

ROZDZIAŁ VI

Zadania i sposób realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego

SFERA ROZWOJU UCZNIA	OBSZAR	ZADANIA DO REALIZACJI	SPOSOBY I FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
FIZYCZNA	Zdrowy styl życia	Dostarczanie uczniom i rodzicom wiedzy na temat różnych aspektów zdrowia.	Projekcja filmów o tematyce zdrowotnej (właściwe odżywianie, profilaktyka chorób, pierwsza pomoc, uzależnienia i in.); spotkania z pedagogami oraz lekarzami i specjalistami dotyczące szkodliwości palenia, narkotyków, dopalaczy, profilaktyki cukrzycowej i nowotworowej; gazetki tematyczne, zajęcia wychowawcze, spotkania z pielęgniarką szkolną,	Nauczyciele, pedagodzy, nauczyciele-bibliotekarze, pielęgniarka szkolna, zaproszeni specjaliści, opiekun SK PCK

		organizacja akcji promujących zdrowie oraz konkursów, pogadanki podczas spotkań z rodzicami, udział w spektaklach profilaktycznych i dyskusja o ich problematyce. Rozdawanie broszur, akcje plakatowe, pogadanki z zakresu profilaktyki zakażeń wirusowych i bakteryjnych.	
	Promowanie wśród uczniów zasad racjonalnego odżywiania.	Zapewnienie możliwości korzystania z posiłków w szkolnej stołówce, w tym nieodpłatnie zupy; projekcja filmów, akcje i przedsięwzięcia w ramach obchodów Tygodnia dla Zdrowia, w tym konkursy, spotkania z dietetykiem, lekarzem, lekcje biologii i chemii.	Koordynator Tygodnia dla Zdrowia, nauczyciele, zwłaszcza nauczyciele biologii i chemii, wychowawcy, pedagodzy.
	Szerzenie wiedzy na temat wpływu środowiska na zdrowie i życie człowieka.	Udział w akcji <i>Sprzątanie Świata</i>, <i>Ratujmy kasztany</i>, odchody Dni Ziemi, organizowanie debat, konkursów, organizowanie akcji zbierania makulatury, zużytych baterii, telefonów komórkowych, plastikowych nakrętek	Koordynatorzy poszczególnych akcji, opiekun SK PCK, wolontariatu, nauczyciele bibliotekarze, nauczyciele biologii, chemii, geografii, wychowawcy.
	Propagowanie kultury fizycznej i sportu.	Zajęcia sportowe, rozgrywki i turnieje szkolne (m.in. Jesienny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Dyrektora Mechaniaka, Zawody w Wyciskaniu Sztangi Leżąc im. A. Śliwki) oraz międzyszkolne, np. licealiady, biegi przełajowe, badania	Nauczyciele wychowania fizycznego, opiekunowie sekcji sportowych, organizatorzy

		okresowe uczniów, spotkania z pielęgniarką i lekarzem, spotkania z wybitnymi sportowcami. Wycieczki i wyjścia promujące aktywność sportową.	konkursów, wychowawcy, pielęgniarka szkolna, zaproszeni goście.
Bezpieczeństwo	Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, PSO, WSO, zasadami bezpiecznego zachowania się w szkole, pracowniach i warsztatach, procedurami postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń, sygnałami alarmowymi, drogami ewakuacji.	Pogadanki, regulaminy sal lekcyjnych, pracowni, sali gimnastycznej, korzystania z boiska, informacje na stronie www szkoły, gazetki, analiza wykazu wypadków uczniów na przestrzeni ostatnich lat, wyraźnie oznaczone drogi ewakuacji, informacje o sygnałach alarmowych wywieszone na korytarzach i w salach, instrukcje bhp na warsztatach.	Wychowawcy klas, SU, nauczyciele przedmiotów, dyrektor
	Tworzenie bezpiecznej i przyjaznej dla uczniów przestrzeni szkolnej rządzącej się stabilnymi, jasnymi zasadami i regulaminami, które uczeń współtworzy i akceptuje.	Pełnienie dyżurów przez nauczycieli na korytarzach szkolnych, pełnienie dyżurów przez uczniów w holu budynku A i w szatniach, reagowanie na zjawiska stwarzające zagrożenie w bezpośrednim otoczeniu szkoły, comiesięczne spotkania SU z dyrekcją, opiniowanie regulaminów przez SU, spotkania dyrekcji z Radą Rodziców, monitoring.	Nauczyciele, dyrekcja, SU, rodzice, pracownicy szkoły
	Dbałość o rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów	Uwzględnienie tematyki do realizacji podczas zajęć z wychowawcą; psychoedukacja uczniów podczas rozmów indywidualnych w zależności od potrzeb	Wychowawcy klas, pedagodzy szkolni, nauczyciele
	Przestrzeganie regulaminów wycieczek szkolnych.	Ustalanie z rodzicami i uczniami terminów i celów wycieczek, uzyskanie zgody	Kierownicy i opiekunowie

		opiekunów uczniów niepełnoletnich na wyjazd, wypełnianie karty wycieczki i dokumentacji cztery dni przed planowanym wyjazdem.	wycieczek, z-ca dyr. ds. kształcenia dorosłych
	Zapoznanie z zasadami ruchu drogowego i bezpieczeństwa na drodze.	Prelekcje i spotkania z pracownikami Zakładu Prawa Karnego i Kryminologii Uniwersytetu w Białymstoku, spotkania z pracownikami policji, pogadanki na zajęciach wychowawczych i z przepisów ruchu drogowego, udział w konkursach dotyczących przepisów ruchu drogowego.	Zaproszeni specjaliści, pracownicy policji, pedagodzy, wychowawcy, nauczyciel przepisów ruchu drogowego, nauczyciele teoretycznej i praktycznej nauki zawodu
Profilaktyka uzależnień	Zapoznanie uczniów z rodzajami uzależnień we współczesnym świecie.	Projekcja filmów, warsztaty z pedagogiem lub specjalistą uzależnień, zajęcia wychowawcze, spotkania z rodzicami.	Pedagodzy, specjaliści, terapeuci współpracujący ze szkołą, wychowawcy
	Zapoznanie uczniów ze skutkami uzależnień (i zachowań ryzykownych) oraz sposobami zapobiegania im.	Spotkania z pedagogami, psychologami oraz lekarzami i specjalistami dotyczące szkodliwości palenia, narkotyków, dopalaczy; prelekcje na temat HIV i AIDS, organizacja Dnia Walki z AIDS, warsztaty, konkursy, gazetki szkolne, zawody sportowe, projekcja filmów, przygotowanie przez uczniów plakatów, prelekcji, umożliwienie konsultacji indywidualnych z pedagogiem, szkolenia profilaktyczne dla uczniów w ośrodkach MOTiR, ETAP i MONAR, współpraca z Komendą Miejską Policji w Białymstoku, kuratorami	Pedagodzy, wychowawcy, pielęgniarka szkolna, nauczyciele, specjaliści współpracujący ze szkołą

		sądowymi i Sądem Rodzinnym i Nieletnich oraz innymi instytucjami.	
	Wyrabianie właściwych nawyków dotyczących spędzania czasu wolnego.	Dyskusje, udział w akcjach prozdrowotnych, zawodach sportowych, konkursy, w tym Rejonowe Zawody Udzielania Pierwszej Pomocy, wycieczki, spływy kajakowe, zajęcia i imprezy integracyjne, także z udziałem rodziców, konkursy czytelnicze, organizowanie Tygodnia Krwiodawstwa, udział w wolontariacie, Tydzień dla Zdrowia.	Nauczyciele wychowania fizycznego, opiekunowie sekcji sportowych, organizatorzy wycieczek, konkursów, wychowawcy, opiekun SK PCK i wolontariatu
	Kształtowanie postaw asertywnych.	Zajęcia wychowawcze, warsztaty asertywności, odgrywanie scenek.	Wychowawcy, pedagodzy, specjaliści
	Przekazywanie wiedzy na temat uzależnienia od internetu i komputera.	Zajęcia wychowawcze, organizacja Dni Bezpiecznego Internetu. Profilaktyka uzależnienia od internetu, psychoedukacja z zakresu nadużywania telefonu i komputera.	Koordynator DBI, wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, specjaliści
	Kształtowanie postawy braku akceptacji wobec zażywania narkotyków przez osoby w otoczeniu uczniów	Zajęcia wychowawcze, dyskusje, pogadanki, zajęcia profilaktyczne ze specjalistami z instytucji zewnętrznych	Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy szkolni, specjaliści
	Rozwijanie postaw prospołecznych w zakresie uświadczenia młodzieży potrzeby reagowania na przejawy zażywania środków psychoaktywnych przez osoby z bliskiego otoczenia uczniów oraz uświadczenie, jakie działania mogą stanowić istotną pomoc uzależnionym	Zajęcia wychowawcze, dyskusje, pogadanki, zajęcia profilaktyczne ze specjalistami z instytucji zewnętrznych	Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy szkolni, specjaliści
	Przypomnienie uczniom wiedzy	Przekazanie informacji podczas zajęć	Wychowawcy,

		dotyczącej miejsc pomocy osobom uzależnionym oraz instytucji wspierających młodzież i rodzinę	wychowawczych, gazetki ściennie zawierające wspomniane informacje. Zachęcanie do korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły.	pedagodzy szkolni
EMOCJONALNA	Rodzice w życiu szkoły	Poszerzanie wiedzy rodziców na temat prawidłowości rozwoju młodzieży, zaburzeń zdrowia psychicznego, rozpoznawania wczesnych objawów używania substancji psychoaktywnych, profilaktyki alkoholizmu itp.	Programy edukacyjno-profilaktyczne skierowane do rodziców, spotkania ze specjalistami, pedagogami, warsztaty i dyskusje organizowane przez wychowawców, konsultacje indywidualne, opracowanie ulotki informacyjnej dla rodziców m.in. z ofertą pomocy specjalistycznej. Zintensyfikowanie współpracy rodzic-nauczyciel/pedagog w celu szybkiej diagnozy ucznia, który sygnalizuje problemy emocjonalne.	Dyrekcja, pedagodzy, specjaliści i instytucje wspierające szkołę
		Wspomaganie wychowawczej roli rodziny.	Organizacja zajęć edukacyjnych wychowania do życia w rodzinie. Realizacja działań wychowawczych i profilaktycznych.	Dyrekcja, nauczyciele
	Niwelowanie napięć psychicznych	Rozwijanie kompetencji emocjonalnych uczniów.	Zajęcia psychoedukacyjne, pogadanki, rozmowy indywidualne z wychowawcą i pedagogami. Objęcie opieką psychologiczno-pedagogiczną uczniów odczuwających trudności w obszarze zdrowia psychicznego. Doskonalenie kwalifikacji nauczycieli w pracy z uczniami w zakresie umiejętności wychowawczych, kompetencji miękkich oraz psychoedukacji z obszaru zdrowia	Pedagodzy, wychowawcy, nauczyciele, rodzice

		psychicznego.	
	Niwelowanie stresu szkolnego.	Program edukacyjny dla maturzystów <i>Stres pod kontrolą</i> , indywidualne spotkania z pedagogiem, dyskusje podczas spotkań z rodzicami, warsztaty prowadzone przez specjalistów.	Pedagodzy, wychowawcy, specjaliści współpracujący ze szkołą
	Stwarzanie przyjaznych uczniom warunków do nauki.	Przestrzeganie norm i przepisów bhp, uwzględnianie w miarę możliwości zgłaszanych przez klasę oraz indywidualnych potrzeb i przyzwyczajeń uczniów. Ustalanie z uczniami terminów sprawdzianów/klasówek, dzielenie sprawdzania większego materiału na mniejsze partie.	Nauczyciele
	Wspieranie uczniów w sytuacjach trudnych.	Zajęcia wychowawcze na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych, zajęcia z pedagogami i doradcą zawodowym, spotkania indywidualne z pedagogiem i wychowawcą.	Wychowawcy, pedagodzy, doradca zawodowy, nauczyciele, rodzice
	Przeciwdziałanie przemocy i agresji.	Spotkania z przedstawicielami policji, specjalistami, prelekcje, pogadanki, spotkania indywidualne z uczniami i rodzicami, zajęcia i warsztaty psychoedukacyjne dla uczniów i nauczycieli, monitoring, właściwe pełnienie dyżurów na korytarzach, przeprowadzenie ankiety i wyciągnięcie wniosków, obserwacja uczniów, zajęcia z obszaru tolerancji.	Wychowawcy, pedagodzy, doradca zawodowy, nauczyciele, rodzice, specjaliści współpracujący ze szkołą
Pomoc i wsparcie uczniom z trudnościami	Zapewnienie wsparcia uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, objęcie opieką psychologiczno-	Analiza opinii poradni pedagogiczno-psychologicznych, stworzenie wykazu uczniów ze SPE dostępnego u pedagogów	Z-ca dyr. ds. pedagogicznych, pedagodzy, doradca

		pedagogiczną uczniów przewlekłe chorych.	i z-cy dyr. ds. pedagogicznych, indywidualizacja pracy z uczniami, zajęcia terapeutyczne, rozwijające, korygujące, wspomagające organizowane przez pedagogów i doradcę zawodowego, rozmowy indywidualne z rodzicami i wskazywanie specjalistów w szkole i poza nią.	zawodowy, pielęgniarka, wychowawcy, rodzice, specjaliści i instytucje wspierające działające na rzecz dziecka i rodziny
		Podjęmowanie działań uwzględniających zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dostosowanej do potrzeb uczniów.	Z-ca dyr. ds. pedagogicznych, pedagogzy, wychowawcy, nauczyciele
		Zapewnienie wszechstronnej pomocy uczniom mającym trudności adaptacyjne, z zaburzeniami rozwojowymi, zagrożonym demoralizacją.	Indywidualizacja pracy z uczniami, zajęcia terapeutyczne, rozwijające, korygujące, wspomagające organizowane przez pedagogów i doradcę zawodowego, rozmowy indywidualne z rodzicami i wskazywanie specjalistów w szkole i poza nią, szkolenia rady pedagogicznej i zespołu wychowawców, współpraca szkoły z instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.	Pedagogzy, doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, rodzice, instytucje wspierające działające na rzecz dziecka i rodziny
	Pomoc uczniom i rodzicom znajdujących się w trudnej sytuacji.	Otoczenie opieką uczniów przeżywających różne trudności życiowe.	Rozmowy indywidualne, konsultacje i spotkania z pedagogiem, współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę, kuratorami, funkcjonariuszami policji, terapeutami uzależnień, specjalistami.	Wychowawcy, pedagogzy, nauczyciele
		Pomoc rodzicom wymagającym wsparcia.	Konsultacje indywidualne z pedagogiem, rozmowy wspierające z wychowawcą, pomoc w nawiązaniu kontaktu ze specjalistami	Wychowawcy, pedagogzy

INTELEKTUALNA	Rozwój osobisty	Ukierunkowanie uczniów na zdobywanie umiejętności, stawianie sobie właściwych celów i dążenie do ich realizacji.	Zajęcia wychowawcze, konkursy, debaty, spotkania z ciekawymi ludźmi i ewentualnymi pracodawcami, wycieczki, akcje charytatywne i inne.	Wychowawcy, nauczyciele, pracodawcy, instytucje kultury, rodzice
		Rozbudzanie w młodych ludziach pasji, ciekawości poznawczej, poznawania innych kultur, doskonalenia się w nowoczesnych technologiach.	Zajęcia dodatkowe, koła zainteresowań, orkiestra szkolna, zajęcia Uczniowskiego Klubu Sportowego, spotkania z ciekawymi ludźmi, wycieczki, zajęcia na Politechnice Białostockiej i Uniwersytecie w Białymstoku, zajęcia Uczniowskiego Klubu Sportowego, warsztaty organizowane przez doradcę zawodowego, organizacja Dni Bezpiecznego Internetu,	Opiekunowie kół zainteresowań i sekcji sportowych, nauczyciele, doradca zawodowy, rodzice, pracownicy naukowci PB i UwB, koordynator DBI
		Kształtowanie ambicji edukacyjnych i zawodowych, poszukiwanie indywidualnych ścieżek rozwoju zawodowego.	Warsztaty organizowane przez doradcę zawodowego, spotkania indywidualne z pedagogiem i zajęcia wychowawcze, udział w dniach otwartych PB, UwB, udział w „Salonie maturzystów” (targi edukacyjne).	Doradca zawodowy, rodzice, pedagodzy, wychowawcy, opiekunowie kół zainteresowań i sekcji sportowych, nauczyciele, pracownicy naukowci PB i UwB,
		Rozbudzanie pozytywnej motywacji do nauki.	Zajęcia wychowawcze ukazujące potrzebę motywacji wewnętrznej, poznanie swego stylu uczenia się, zajęcia psychoedukacyjne z pedagogiem, dostrzeganie postępów i sukcesów wszystkich uczniów w tym z trudnościami w nauce, stosowanie właściwego systemu nagród i kar, wykorzystywanie aktywizujących metod pracy, dyskusje na zebraniach z rodzicami, zajęcia ze specjalistami, trenerami,	Wychowawcy, pedagodzy, nauczyciele przedmiotów, rodzice, specjaliści pozyskani do współpracy ze szkołą

		rozmowy indywidualne wychowawcy i pedagogów, kontrola uczniów z trudnościami w nauce, współpraca wychowawców z wychowawcami w internacie, nauczycielami przedmiotów i rodzicami. Indywidualizowanie pracy z uczniem poprzez obserwację postępów w nauce.	
	Rozpoznawanie i promocja talentów.	Poznanie mocnych stron uczniów za pomocą testów dostępnych w Internecie, ankieta dotycząca zainteresowań i pasji, szkolne i klasowe talent show, konkursy i zawody sportowe, organizacja przez uczniów happeningów i różnych akcji na terenie szkoły, występy uczniów podczas szkolnych uroczystości, nagradzanie i wspieranie uczniów uzdolnionych, aktywnych i kreatywnych, fundowanie nagród i stypendiów, przygotowywanie uczniów i ich udział w olimpiadach, turniejach, zawodach, konkursach, przeglądach, organizowanie konkursów szkolnych, m.in. w ramach Tygodnia Nauk Humanistycznych i Tygodnia Nauk Technicznych i konkursów międzyszkolnych, udział w programie Białostockie Talenty XXI wieku, Szkolny System Wspierania Zdolności i Talentów Uczniów opracowany przez doradcę zawodowego.	Wychowawcy, nauczyciele, sponsorzy, rodzice, opiekunowie szkolnych kół zainteresowań, doradca zawodowy, zaprzyjaźnieni pracodawcy
	Kształtowanie umiejętności, kompetencji	Rozwijanie zainteresowań uczniów.	Zajęcia wychowawcze poświęcone właściwym sposobom spędzania czasu wolnego, autoprezentacji i rozwijaniu pasji; Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, doradca

SPOŁ ECZNA	i postaw społecznych		udział w programie <i>Stres pod kontrolą</i> , udział w pracach kół zainteresowań, w zajęciach dodatkowych; system nagradzania i typowania do stypendiów.	zawodowy, opiekunowie kół zainteresowań, rodzice, zaprzyjaźnieni pracodawcy
		Rozwijanie kompetencji ekonomicznych	Zajęcia z wychowawcą, konsultacje dotyczące oszczędzania, bycia świadomym konsumentem, poruszania w świecie bankowości. Kształtowanie postawy przedsiębiorczej.	Wychowawcy, nauczyciele, doradca zawodowy
		Wywoływanie refleksji na temat własnej przeszłości.	Dyskusje na zajęciach wychowawczych, zorganizowanie debaty, warsztaty pedagogiem i doradcą zawodowym.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagogzy, doradca zawodowy
		Edukacja klimatyczna i rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.	Zajęcia wychowawcze podczas których uczniowie poznają zagadnienia dotyczące ochrony środowiska, zmian klimatu, oszczędzania energii, wody, surowców, segregowania i wtórnego wykorzystywania odpadów. Rozwijają swoje kompetencje proekologiczne i uczą się odpowiedzialności.	Wychowawcy, nauczyciele
		Kształtowanie właściwego stosunku do różnych przejawów subkultur młodzieżowych.	Dyskusje na zajęciach wychowawczych, referaty i prezentacje uczniów, spotkania ze specjalistami z poradni PP, warsztaty i szkolenia.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagogzy, specjaliści PPP
		Kształtowanie postawy szacunku wobec osób innych wyznań, narodowości i poglądów.	Zajęcia wychowawcze, lekcje przedmiotowe zwłaszcza religii i etyki, spotkania ekumeniczne np. podczas rekolekcji, projekty w ramach Tygodnia Nauk Humanistycznych.	Wychowawcy, katecheci, nauczyciele, pedagogzy, opiekun SU

	Przekazywanie rzetelnych informacji o zmianach zachodzących w świecie.	Gazetki tematyczne, konkursy, omawianie bieżących wydarzeń w świecie na lekcjach wychowawczych i wiedzy o społeczeństwie, lektura artykułów prasowych i dyskusja.	Wychowawcy, nauczyciele, rodzice
	Rozbudzanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych oraz kształtowanie umiejętności samodzielnego korzystania ze zbioru bibliotecznego i innych źródeł informacji.	Zajęcia w bibliotece i pracowni multimedialnej, lekcje języka polskiego i in., zajęcia kół zainteresowań, praca indywidualna z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z uczniami zdolnymi, organizacja odchodów Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych.	Nauczyciele języka polskiego, opiekunowie kół zainteresowań, nauczyciele bibliotekarze i opiekun pracowni multimedialnej
	Kształtowanie umiejętności krytycznego odbioru informacji i świadomego udziału w wartościowych wytworach kultury.	Organizowanie wycieczek do teatru, kina, muzeum, Radia Białostok, organizowanie spotkań z ludźmi kultury, wykorzystywanie na lekcjach i zajęciach metod aktywizujących, rozwijających postawy twórcze uczniów, tworzenie przez uczniów rzetelnych sprawozdań, redagowanie opinii i recenzji, tworzenie filmików, udział w konkursach, organizowanie przez uczniów przedstawień, inscenizacji, apeli i uroczystości, organizowanie w auli audycji muzycznych.	Wychowawcy, nauczyciele, organizatorzy wyjść, instytucje kultury wspomagające pracę szkoły
Poszerzanie wiedzy na temat historii własnego kraju, umacnianie poczucia godności narodowej i kształtowanie	Kształtowanie postawy patriotycznej poprzez szacunek dla tradycji narodowych, poszanowanie symboli narodowych.	Udział w Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru, spotkanie promocyjno-rekrutacyjne z przedstawicielami organizacji „Strzelec”, organizowanie akcji patriotycznych, happeningów z okazji rocznic i świąt narodowych, np. <i>Mam biało-czerwone serce</i> , konkurs na strój z akcentami	Wychowawcy, nauczyciele, instytucje kultury wspomagające pracę szkoły, opiekunowie pocztu sztandarowego i organizatorzy akcji,

postawy obywatelskiej		patriotycznymi; szkolne odchody świąt państwowych, udział pocztu sztandarowego i delegacji uczniów w odchodach świąt narodowych i uroczystościach miejskich, respektowanie wymogów stroju galowego podczas uroczystości, zajęcia wychowawcze, lekcje przedmiotowe, gazetki i wystawy, porządkowanie Miejsc Pamięci Narodowej, wycieczki szkolne.	wycieczek, projektów, zaproszeni goście
	Popularyzacja wiedzy o historii regionu i Polski.	Obchody rocznic wydarzeń historycznych, organizowanie konkursów literacko-historycznych i udział w nich, organizowanie spotkań z pracownikami Instytutu Pamięci Narodowej, cykl spotkań uczniów klas 4 z Sybirakami, spotkania z ciekawymi ludźmi, lokalnymi patriotami i badaczami, zajęcia wychowawcze, lekcje przedmiotowe, wyjścia do muzeum i zajęcia edukacyjne w muzeach, gazetki i wystawy, udział w seminariach naukowych, udział w ogólnopolskim projekcie <i>BohaterON. Włącz historię</i> .	Wychowawcy, nauczyciele, instytucje kultury wspomagające pracę szkoły, zaproszeni goście
	Przekazywanie wiedzy na temat reguł i norm obowiązujących w określonych sytuacjach społecznych.	Pogadanki, zajęcia warsztatowe, spotkania z przedstawicielami policji, zajęcia z pedagogiem	Wychowawcy, pedagodzy, zaproszeni policjanci
	Angażowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły i środowiska lokalnego	Uświadamianie uczniom korzyści płynących z samorządności i współdecydowania. Debaty, dyskusje, wybory SU i samorządów klasowych, planowanie razem z uczniami tematyki zajęć wychowawczych, imprez szkolnych, dyżurów. Angażowanie uczniów w życie szkoły (akcje, konkursy, działania) w celu dążenia do wzrostu poczucia identyfikacji z	Wychowawcy, opiekun SU, samorządy klasowe, nauczyciele

		miejszem, jakim jest szkoła.	
	Kształtowanie umiejętności współpracy z radą pedagogiczną, Radą Rodziców i innymi organami szkoły.	Tworzenie i/lub opiniowanie dokumentów szkolnych np. regulaminu dyżurów, planu pracy SU, kryteriów ocen zachowania; działalność SU, wnioskowanie o nagrody i stypendia, zapraszanie uczniów na część początkową rady pedagogicznej w celu przedstawienia przez nich swoich propozycji i relacji z udziału w różnych przedsięwzięciach, np. w praktykach zagranicznych i projektach unijnych.	Prezydium SU, uczestnicy praktyk zagranicznych i projektów unijnych, opiekun SU, dyrektor, nauczyciele, rodzice
	Zachęcanie do organizowania różnych imprez szkolnych.	Uwzględnianie głosów uczniów podczas organizacji różnego rodzaju przedsięwzięć w szkole, spotkania SU z dyrektorem, odchody Pnia Patrona, Dzień Dziecka z Mechaniakiem, współpraca z Przedszkolem Samorządowym nr 78, organizowanie we wrześniu kiermaszu używanych podręczników szkolnych.	Dyrektor, nauczyciele, wychowawcy, organizatorzy imprez i uroczystości szkolnych
	Uświadamianie potrzeby aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu kulturalnym	Rekrutacja do szkolnej orkiestry, kabaretu; przedstawianie wartościowej oferty kulturalnej na terenie szkoły, osiedla i miasta; wyjścia do teatru, kina, opery, galerii sztuki.	Wychowawcy, nauczyciele, zwłaszcza poloniści
	Budowanie poczucia odpowiedzialności za sprzęt i urządzenia szkolne.	Organizowanie prac społecznych na rzecz szkoły, modernizacja pracowni lekcyjnych, tworzenie pomocy dydaktycznych, organizacja dyżurów, przydział poszczególnym klasom terenu do sprzątania.	Wychowawcy, nauczyciele, samorządy klasowe
Rozpoznanie i zintegrowanie	Diagnoza sytuacji rodzinnej i opiekuńczo-wychowawczej uczniów	Ankieta dotycząca sytuacji rodzinnej i bytowej, analiza dokumentów	Pedagogzy, wychowawcy klas,

	środowiska wychowawczego uczniów	klas pierwszych, nowo przyjętych oraz wszystkich pozostałych.	rekrutacyjnych, wywiady z rodzicami; organizacja spotkań z rodzicami i indywidualne konsultacje podczas dyżurów wtorkowych, rozmowy indywidualne z uczniami, obserwacja.	nauczyciele, doradca zawodowy, pielęgniarka szkolna, rodzice
		Poznanie siebie i integracja uczniów.	Zajęcia integracyjne z wychowawcą i z pedagogiem (cykl takich zajęć w klasach pierwszych), gry i zabawy integracyjne, wyjścia i wycieczki klasowe, wigilie klasowe, zajęcia psychoedukacyjne, organizowanie pomocy koleżeńskiej, udział w zajęciach pozalekcyjnych, np. próbach i występach szkolnego kabaretu i orkiestry, organizacja Jasełek, udział w zajęciach Uczniowskiego Klubu Sportowego „Mechaniak”. Podjęcie działań reintegrujących uczniów ze szkołą poprzez wspólnie spędzany czas, lekcje poza salą szkolną.	Wychowawcy klas, pedagodzy, doradca zawodowy, rodzice, opiekun SU, opiekun kabaretu, dyrygent i instruktorzy orkiestry szkolnej, opiekunowie sekcji sportowych
	Pomoc uczniom i rodzicom znajdujących się w trudnej sytuacji	Udzielanie pomocy materialnej uczniom.	Wnioskowanie o stypendia, zapomogi, zapewnienie obiadów w stołówce szkolnej, opłatę pobytu w internacie; pomoc uczniom i rodzicom w wypełnianiu dokumentacji, zwracanie się z prośbą do instytucji wspierających rodzinę.	Pedagodzy, wychowawcy
	Partycypacja rodziców w życiu szkoły	Zapoznanie rodziców z organizacją roku szkolnego, działalnością Rady Rodziców, Statutem, WSO, PSO i innymi dokumentami regulującymi pracę szkoły.	Spotkania wychowawców z rodzicami; organizowanie ogólnych zebrań rodziców z przedstawicielami dyrekcji, pedagogów, Rady Rodziców.	Dyrekcja, wychowawcy, pedagodzy
		Przekazywanie rodzicom informacji na temat zmian w prawie oświatowym.	Spotkania dyrekcji szkoły z rodzicami, organizacja zebrań klasowych przez	Dyrekcja, wychowawcy

DUCHOWA			wychowawców.	
		Udział rodziców w ważnych wydarzeniach szkolnych, uroczystościach, imprezach integracyjnych, itp.	Planowanie sposobów udziału rodziców w wydarzeniach szkolnych, uwzględnianie sugestii i propozycji rodziców przez wychowawców i dyrekcję; zapraszanie rodziców na ważne uroczystości i imprezy przez wychowawców.	Wychowawcy, dyrekcja
		Współpraca dyrektora z Radą Rodziców.	Spotkania dyrektora z Prezydium Rady Rodziców w pierwszy wtorek miesiąca w celu omówienia bieżącej pracy szkoły i planowanych działań, decydowanie rodziców o sposobach nagradzania i pomocy uczniom oraz dofinansowania różnych przedsięwzięć ze środków zgromadzonych przez rodziców.	Prezydium Rady Rodziców, dyrektor
	Wartości i sens życia	Promowanie przykładów osobowych, także poprzez budowanie autorytetu wychowawcy.	Zajęcia wychowawcze, prezentacje uczniowskie, spotkania z wartościowymi ludźmi.	Wychowawcy, nauczyciele
		Rozbudzanie w uczniach empatii, życzliwości, wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie postawy szlachetności i zaangażowania społecznego.	Organizacja akcji charytatywnych i pomocowych na rzecz poszkodowanych uczniów naszej szkoły, działalność szkolnego wolontariatu i koła PCK, udział w akcjach honorowego krwiodawstwa, w ogólnopolskiej kampanii społecznej <i>Pola Nadziei</i> , udział w akcji <i>Szlachetna Paczka</i> , <i>Góra Grosza</i> , na rzecz <i>Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej</i> oraz innych.	Opiekunowie szkolnego wolontariatu, szkolnego koła PCK, wychowawcy, nauczyciele, rodzice, pedagodzy, instytucje współpracujące
		Uwrażliwianie uczniów na właściwą hierarchię wartości: szacunku wobec drugiego człowieka, kultury osobistej,	Zajęcia wychowawcze, lekcje przedmiotowe, działalność SU, wolontariatu, udział w akcjach	Wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie szkolnego

		sprawiedliwości, poczucia własnej wartości, odpowiedzialność za siebie i innych, uczciwości, pracowitości, wyrabianie w sobie samodyscypliny.	charytatywnych, projekty, udział w debatach, doskonalenie sztuki autoprezentacji, zajęcia integracyjne i psychoedukacyjne, zwracanie uwagi na kulturę osobistą i ważne wartości na co dzień.	wolontariatu, opiekun SU, rodzice, pedagodzy, doradca zawodowy
	Rodzice	Podmiotowe traktowanie rodziców w szkole poprzez właściwą postawę wychowawcy, budującego poczucie ważności rodziców i podkreślającego znaczenie dyskusji w rozwiązywaniu problemów.	Szkolenia wychowawców, ich udział w warsztatach.	Wychowawcy, dyrekcja

ROZDZIAŁ VII

Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego

Cel ogólny ewaluacji:

- Poprawa jakości pracy wychowawczo–profilaktycznej szkoły.

Cele szczegółowe:

- Ocena skuteczności programu wychowawczo–profilaktycznego.
- Diagnozowanie zapotrzebowania szkoły na działania wychowawcze i profilaktyczne.
- Sformułowanie wniosków i rekomendacji stanowiących podstawę do udoskonalenia programu wychowawczo–profilaktycznego.

Zakres diagnozowania:

- Ewaluacja celu – określenie, czy zamierzone cele zostały zrealizowane.
- Ewaluacja wyników – określenie efektów przeprowadzonych działań.
- Ewaluacja procesu – określenie, czy sposób realizacji sprzyjał skuteczności.

Metody i narzędzia ewaluacyjne:

- obserwacja,
- wywiad,
- ankieta,
- grupy fokusowe,
- analiza przypadku,
- analiza dokumentacji (dziennik, protokoły, plany pracy, sprawozdania, notatki, opinie itp.).

Źródła informacji ewaluacyjnych:

- przedstawiciele wszystkich grup osób, które są zaangażowane w działania wychowawcze i profilaktyczne w szkole: kierownictwo szkoły, nauczyciele, uczniowie, rodzice, szkolni specjaliści, pracownicy administracyjni;
- zewnątrzni, niezależni obserwatorzy (specjaliści, pracodawcy, sponsorzy, reprezentanci lokalnych służb mundurowych, mieszkańcy mający kontakt z uczniami szkoły itp.);
- dokumentacja, zarówno ta prowadzona standardowo w szkole, jak i tworzona specjalnie na potrzeby działań wychowawczych i profilaktycznych.

Wnioski i rekomendacje będą uwzględniane w planowaniu przyszłych działań

Ewaluacja działań wychowawczych i profilaktycznych dostarczy informacji na temat ich dotychczasowej skuteczności oraz zapotrzebowania na zmiany. Uzyskane wyniki badań ewaluacyjnych będą wykorzystywane do modyfikacji zapisów w programie wychowawczo-profilaktycznym i podjęcia ewentualnych zmian, działań w obszarze wychowania i profilaktyki.

Formy i sposoby upowszechnienia raportu

Wszystkie osoby objęte badaniem ewaluacyjnym otrzymają informacje zwrotne o uzyskanych wynikach badań:

- uczniowie - na zajęciach z wychowawcą;
- nauczyciele - na zebraniu zespołów lub zebraniu rady pedagogicznej;
- rodzice - na zebraniu z rodzicami.

ROZDZIAŁ VIII

Procedury bezpieczeństwa wewnętrznego

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. fali

AGRESYWNE ZACHOWANIA UCZNIA W SZKOLE LUB PRZYPADKI TZW. FALI	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	1. Agresja fizyczna ▪ Każdy pracownik szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest zobowiązany przerwać takie zachowanie. Powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. ▪ Należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami, poprzez rozdzielenie agresywnie zachowujących się uczniów. ▪ W przypadku, kiedy w zaistniałej sytuacji istnieje podejrzenie uszkodzenia ciała ucznia, należy powiadomić pielęgniarkę szkolną, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz wychowawcę/ów. ▪ Wychowawca informuje o zaistniałym fakcie rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary. ▪ W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych). ▪ Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. ▪ Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego. ▪ Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.

	▪ Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi. ▪ W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Pedagog/psycholog szkolny powinien przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach. ▪ Wychowawca udziela kary agresywnym uczniom zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły. ▪ W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. 2. Agresja słowna ▪ Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska ▪ Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa. ▪ Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno. ▪ O zaistniałym zdarzeniu wychowawca informuje rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia. ▪ Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi, ▪ W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego dyrektor szkoły powiadamia Policję. ▪ Wychowawca udziela kary agresywnym uczniom zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły oraz sporządza notatkę.
--	---

Podsumowanie:

1. Nauczyciel/pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, w miarę możliwości powstrzymuje sprawcę agresji oraz powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca informuje o zdarzeniu Dyrektora szkoły.
3. W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
4. Wychowawca informuje o zaistniałym fakcie rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.

5. Wychowawca udziela kary winnemu uczniowi zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły.
6. W przypadku braku właściwej reakcji rodziców/opiekunów prawnych Dyrektor może powiadomić o zdarzeniu Policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub Policję (art.4 Upn i art. 304 Kpk).

Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

ZNALEZIENIE W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	
Cel	Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole/placówce w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprawdaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem alkoholem, narkotykami lub „dopalaczami”.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	1. W przypadku znalezienia podejrzanej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy: ▪ zachować szczególne środki ostrożności ▪ zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ewentualnym jej zniszczeniem ▪ ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy ▪ powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję ▪ dyrektor szkoły przekazuje Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji 2. Podejrzenie ucznia o posiadanie środków odurzających: Nauczyciel/pracownik szkoły ▪ izoluje ucznia od pozostałych uczniów, ale nie pozostawia go bez opieki. ▪ identyfikuje tożsamość ucznia (imię, nazwisko, klasa). ▪ powiadamia pedagoga/psychologa szkolnego oraz wychowawcę ucznia.

- powiadamia dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję.
- żąda od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji.
- zażąda od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni, ale nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
- Zabezpiecza odpowiednio (koperta, torebka, złożona kartka) substancję, jeśli została dobrowolnie wydana przez ucznia i przekazuje ją dyrektorowi szkoły.
- Przekazuje informacje dotyczącą szczegółów zdarzenia dyrektorowi szkoły oraz Policji.

Wychowawca

- powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- informuje rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce związanych z powyższym zajściem.
- przeprowadza z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego.
- udziela kary uczniowi zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły.
- sporządza notatkę, którą przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych.

Pedagog szkolny/psycholog szkolny

- obejmuje ucznia działaniami profilaktycznymi
- udziela wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia
- podejmuje wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

3. Palenie papierosów oraz e-papierosów:

- nauczyciel/pracownik szkoły identyfikuje tożsamość ucznia (imię, nazwisko, klasa), żąda zaprzestania palenia oraz
powiadamia wychowawcę i dyrektora szkoły
- jeżeli uczeń łamiący zakaz palenia jest uczniem szkoły zewnętrznej, wówczas nauczyciel/ pracownik szkoły informuje o tym fakcie nauczyciela będącego opiekunem danej klasy w ZSM CKP Nr2. Opiekun powiadamia wychowawcę ucznia w szkole macierzystej. Dalsze postępowanie z takim uczniem podlega procedurom obowiązującym w szkole macierzystej.
- Wychowawca zawiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców/opiekunów prawnych oraz wzywa do stawiennictwa w szkole

	▪ Zastępca dyrektora w obecności wychowawcy i rodzica/opiekuna prawnego ucznia przeprowadza rozmowę z uczniem. ▪ Wychowawca sporządza notatkę dotyczącą szczegółów zdarzenia i przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych, który dołącza ją do dokumentów wychowawców. ▪ Wychowawca udziela kary uczniowi zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły. ▪ W przypadku stwierdzenia faktu palenia przez ucznia papierosów lub e-papierosów na terenie szkoły lub w jej okolicy, uczeń przygotowuje wykład/zajęcia/warsztaty na temat szkodliwości palenia lub wykonuje prace porządkowe na terenie szkoły. Przygotowaniem wykładu kieruje pielęgniarka szkolna, a termin i miejsce wyznacza wychowawca klasy. 4. Rozpoznanie stanu odurzenia ucznia alkoholem: Nauczyciel/pracownik szkoły ▪ powiadamia wychowawcę klasy ucznia, pedagoga/psychologa szkolnego, pielęgniarkę ▪ identyfikuje tożsamość ucznia (imię, nazwisko, klasa). ▪ izoluje ucznia od pozostałych uczniów w klasie ▪ powiadamia dyrektora szkoły, jeśli jest taka potrzeba, ten wzywa policję oraz lekarza ▪ przekazuje ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego Wychowawca ▪ powiadamia rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki ▪ informuje rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce związanych z powyższym zajściem. ▪ przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz uczniem wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji. ▪ sporządza notatkę, którą przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych. Pedagog szkolny/psycholog szkolny ▪ obejmuje ucznia działaniami profilaktycznymi ▪ udziela wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia 5. Rozpoznanie stanu odurzenia ucznia narkotykami lub „dopalaczami”: Nauczyciel/pracownik szkoły ▪ powiadamia wychowawcę klasy ucznia, pedagoga/psychologa szkolnego, pielęgniarkę
--	---

	▪ izoluje ucznia od pozostałych uczniów w klasie, stwarzając mu warunki maksymalnie eliminujące zagrożenie jego życia i zdrowia ▪ przekazuje ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego ▪ powiadamia dyrektora szkoły, jeśli jest taka potrzeba, ten wzywa policję oraz lekarza Wychowawca ▪ powiadamia rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki ▪ informuje rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce związanych z powyższym zajściem. ▪ przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz uczniem wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji. ▪ sporządza notatkę, którą przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych. Pedagog szkolny/psycholog szkolny ▪ obejmuje ucznia działaniami profilaktycznymi ▪ udziela wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia ▪ zobowiązuje rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji. 6. Rozpoznanie stanu odurzenia ucznia substancjami psychoaktywnymi lub alkoholem na wycieczce szkolnej lub innym wyjściu zorganizowanym przez szkołę: ▪ Osoba, która podejrzewa zaistnienie takiej sytuacji odizolowuje ucznia od reszty klasy, stwarzając mu warunki maksymalnie eliminujące zagrożenie jego życia i zdrowia ▪ Wzywa pogotowie w celu stwierdzenia stanu zdrowia, ewentualnie udziela pomocy medycznej ▪ O pozostaniu ucznia z grupą, czy też przewiezieniu go do placówki służby zdrowia bądź też przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz po zdiagnozowaniu aktualnego stanu zdrowia w porozumieniu z kierownikiem wycieczki ▪ Kierownik wycieczki powiadamia telefonicznie o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz dyrektora szkoły 7. W przypadku braku współpracy z rodzicami: ▪ W przypadku odmowy stawienia rodziców/opiekunów prawnych do szkoły, o pozostaniu ucznia w szkole czy też przewiezieniu go do placówki służby zdrowia bądź też przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje pielęgniarka/lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły
--	--

	▪ Jeżeli zdarzenia, w których uczeń znajduje się pod wpływem substancji psychoaktywnej na terenie szkoły powtarzają się, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję ▪ Stwierdzenie po raz kolejny faktu rozpoznania stanu odurzenia ucznia substancjami psychoaktywnymi lub alkoholem rozpoczyna procedurę skreślenia danego ucznia z listy uczniów określoną w Statucie Szkoły
--	--

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

KRADZIEŻ LUB WYMUSZENIE PIENIĘDZY LUB PRZEDMIOTÓW WARTOŚCIOWYCH	
Cel	Celem procedury jest określenie sposobu postępowania na wypadek stwierdzenia w szkole przypadku kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, dokonanego przez ucznia.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	Kradzież lub wymuszenie przedmiotu znacznej wartości: ▪ Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić o fakcie wychowawcę oraz dyrektora szkoły ▪ Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły ▪ Dyrektor szkoły powiadamia policję ▪ Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia. Może to zrobić tylko Policja) ▪ Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazać je Policji ▪ We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia ▪ Wychowawca informuje i wzywa do szkoły rodziców/opiekunów

	prawnych sprawcy ▪ Zastępca dyrektora w obecności wychowawcy i rodzica/opiekuna prawnego ucznia przeprowadza rozmowę z uczniem. ▪ Wychowawca sporządza notatkę dotyczącą szczegółów zdarzenia i przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych, który dołącza ją do dokumentów wychowawców. ▪ sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży. ▪ Gdy niemożliwe jest ustalenie sprawcy kradzieży, nauczyciel/pracownik szkoły niezwłocznie zawiadamia dyrektora szkoły, który po rozpoznaniu sprawy (ustaleniu okoliczności kradzieży i ewentualnych świadków zdarzenia) przekazuje ją policji 2. Otrzymanie przez ucznia prawomocnego wyroku ukończenia postępowania karnego ▪ Po otrzymaniu zawiadomienia z sądu o prawomocnym ukończeniu postępowania karnego wobec ucznia dyrektor szkoły niezwłocznie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej winien przedstawić treść zawiadomienia. ▪ Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów. Następnie dyrektor szkoły powiadamia o decyzji Rady Pedagogicznej rodziców. ▪ Dyrektor - na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego - wydaje decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.
--	---

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

WYSTĄPIENIE PRZYPADKU PEDOFILII W SZKOLE	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska. ▪ w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia nauczyciel/pracownik

	szkoły powiadamia dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego ▪ w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, dyrektor szkoły bezzwłocznie powiadamia najbliższą placówkę Policji w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania ▪ następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu ▪ wychowawcy klas oraz pedagodzy szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie ▪ w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, wychowawca bezzwłocznie powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia ▪ wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia) ▪ wychowawca winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia ▪ wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia ▪ dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/ucznem
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

PRZYPADEK ROZPOWSZECHNIANIA PORNOGRAFII W SZKOLE PRZEZ UCZNIA	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	▪ W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną

	osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu ▪ W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia. ▪ Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły. ▪ Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań ▪ Wychowawca winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne ▪ Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny w obecności zastępcy dyrektora winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia. ▪ Wychowawca sporządza notatkę dotyczącą szczegółów zdarzenia i przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych, który dołącza ją do dokumentów wychowawców.
--	--

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadku cyberprzemocy i zagrożenia cyberprzemocą

CYBERPRZEMOC	
Rodzaj zagrożenia	Przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (głównie Internetu, telefonów komórkowych, smartfonów). Podstawowe formy zjawiska to: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
Podstawy uruchomienia działań	• Kodeks karny • Statut szkoły
Sposób działania	1. W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy – należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu oraz wsparcie; 2. Jeżeli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy rozmowę należy przeprowadzić w bezpiecznym miejscu, zapewniającym ofierze intymność. Podczas rozmowy należy poprosić o opis sytuacji, z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby

	zgłaszającej (np. obawa o własne bezpieczeństwo); 3. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do doznania ponownej krzywdy czy wzbudzić podejrzania sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy); 4. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron WWW, historię połączeń itp.); 5. W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem 6. Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów; 7. W trakcie rozmowy z uczniem i/lub jego rodzicami (opiekunami), jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (pedagoga, psychologa, poradni psychologiczno-pedagogicznej) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji; 8. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa ta ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego analizie, przyjrzenia się przyczynom takiego zachowania oraz próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy) 9. Szkoła może stosować konsekwencje przewidziane w sytuacjach „tradycyjnej” przemocy. Można rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych itp. 10. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje wynikające ze statutu szkoły, regulaminu ucznia) i interwencje pedagogiczne, a zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia); 11. Jeżeli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją; 12. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK) 13. Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie zdjęć z udziałem małoletnich); 14. Za zgłoszenie powinien odpowiadać dyrektor szkoły.
--	--

Podsumowanie:

1. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania)
2. Należy udzielić wsparcia emocjonalnego ofierze cyberprzemocy (nauczyciele i/lub wychowawca i/lub pedagog)
3. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa ta ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego analizie, przyjrzenia się przyczynom takiego

zachowania oraz próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadośćuczynienia ofiarom cyberprzemocy);

4. Należy wezwać do szkoły rodziców ucznia/uczniów będących sprawcami cyberprzemocy w celu omówienia zaistniałej sytuacji oraz konsekwencji.
5. Jeżeli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, dyrektor szkoły powinien skontaktować się z Policją;

Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego

POPEŁNIENIE PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Podstawy uruchomienia działań	Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach: • art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym, • art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego, • art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków, • art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych, • art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny, • art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków, • art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu, • art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie, • art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży, • art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy, • art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik, • art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.
Sposób działania	• Nauczyciel/pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, w miarę możliwości powstrzymuje sprawcę oraz powiadamia wychowawcę klasy. • Wychowawca informuje o zdarzeniu Dyrektora szkoły. • W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go Dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę. • W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy lub sprawców wychowawca podejmuje działania, mające na celu ustalenie winnych

	(np. rozmawia z osobami, które mogły znajdować się na miejscu zdarzenia). • Po ustaleniu sprawcy szkody wychowawca wzywa rodziców/opiekunów prawnych sprawcy zdarzenia w celu ustalenia konsekwencji postępowania ich dziecka. • W przypadku braku właściwej reakcji rodziców/opiekunów prawnych Dyrektor może powiadomić o zdarzeniu Policję. • Wychowawca udziela kary winnemu uczniowi zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły. • Wychowawca sporządza notatkę i przekazuje z-cy dyrektora ds. pedagogicznych, który dołącza ją do dokumentów wychowawcy klasy. • Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, kradzież itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów. • W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub Policję (art.4 Upn i art. 304 Kpk).
--	--

Podsumowanie:

1. Nauczyciel/pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, w miarę możliwości powstrzymuje sprawcę oraz powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca informuje o zdarzeniu Dyrektora szkoły.
3. Wychowawca/pedagog podejmuje działania w celu ustalenia sprawcy.
4. Po ustaleniu sprawcy szkody wychowawca wzywa rodziców/opiekunów prawnych sprawcy.
5. Wychowawca udziela kary winnemu uczniowi zgodnie z systemem kar przewidzianych w Statucie Szkoły.
6. Wychowawca sporządza notatkę i przekazuje z-cy dyrektora ds. pedagogicznych, który dołącza ją do dokumentów wychowawcy klasy.
7. W przypadku braku właściwej reakcji rodziców/opiekunów prawnych Dyrektor może powiadomić o zdarzeniu Policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub Policję (art.4 Upn i art. 304 Kpk).

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadku wystąpienia epizodu psychotycznego ucznia

EPIZOD PSYCHOTYCZNY UCZNIA	
Okoliczności zdarzenia	Epizod psychotyczny to zaburzenie psychiczne, które charakteryzuje nagły początek i szybki przebieg. Bez żadnych objawów ostrzegawczych, w ciągu kilku dni dochodzi do rozwoju objawów psychotycznych, takich jak zaburzenia postrzegania rzeczywistości, omamy i urojenia. Należy do grupy ostrych, krótkotrwałych i przemijających zaburzeń psychotycznych. Epizod psychotyczny charakteryzuje szybki początek i przebieg - zaczyna się w sposób nagły i gwałtowny (w ciągu 2 tygodni lub krócej) i utrzymuje krócej niż 1 miesiąc.
Sposób działania	1. Należy reagować łagodnie, spokojnie. 2. Nauczyciel nie pozostawia ucznia samego. 3. Nauczyciel przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, pedagoga szkolnego) 4. Nauczyciel zawiadamia dyrektora szkoły. 5. Dyrektor wzywa pomoc medyczną (pogotowie ratunkowe) 6. O zaistniałej sytuacji należy powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz zobowiązać ich do stawiennictwa w szkole w celu towarzyszenia dziecku w trakcie dalszego udzielania pomocy medycznej. 7. Nauczyciel sporządza notatkę z podjętych działań i przekazuje ją zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych.

Procedura postępowania w przypadku naruszenia prywatności dotyczącego nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

NARUSZENIE PRYWATNOŚCI DOTYCZĄCE NIEODPOWIEDNIEGO BĄDŹ NIEZGODNEGO Z PRAWEM WYKORZYSTANIA DANYCH OSOBOWYCH LUB WIZERUNKU UCZNIA I PRACOWNIKA SZKOŁY	
Rodzaj zagrożenia	Zagrożenie polega na naruszeniu prywatności ucznia lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku ucznia lub pracownika szkoły. Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstsze formy to: przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji, naruszenia dobrego wizerunku ofiary, szantażu, dokonania zakupów i innych transakcji finansowych na koszt ofiary lub uzyskania korzyści.
Podstawy uruchomienia działań	• Kodeks karny (art. 190a par. 2)
Sposób działania	15. Gdy sprawcą jest uczeń – kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice powinni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą. 16. Wówczas należy wobec ucznia – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał; 17. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone

	osobie poszkodowanej; 18. Dyrekcja szkoły powinna podjąć decyzję w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinię wychowawcy i pedagoga. 19. Przed podjęciem decyzji o zgłoszeniu incydentu na Policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń – sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. Jeżeli nie, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo-edukacyjnych uzgodnionych z rodzicami; 20. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych, wykorzystanie wizerunku ucznia dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego) 21. Istotne dla ścigania sprawcy będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. Samo podszywanie się pod ofiarę nie jest karalne. 22. Należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania; 23. Należy dokonać zmian danych identyfikujących np. haseł, loginów, kodów dostępu itp., aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności 24. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie; 25. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona); 26. Ofiary incydentów należy otoczyć, w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi, opieką psychologiczno-pedagogiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy; 27. Gdy kradzież tożsamości, lub naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku innych osób;
--	---

Podsumowanie:

1. O zaistniałej sytuacji należy powiadomić dyrektora szkoły, wychowawcę, pedagoga szkolnego
2. Należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania;
3. Ofiarę/ofiary incydentów należy otoczyć, w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi, opieką psychologiczno-pedagogiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy;

4. Wobec ucznia będącego sprawcą zdarzenia – w porozumieniu z rodzicami – należy podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał;
5. Dyrektor szkoły powinien podjąć decyzję w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinię wychowawcy i pedagoga.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadku nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenia, zagrożenia pedofilią

NAWIĄZYWANIE NIEBEZPIECZNYCH KONTAKTÓW W INTERNECIE – UWODZENIE, ZAGROŻENIE PEDOFILIĄ	
Rodzaj zagrożenia	Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia ucznia do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).
Podstawy uruchomienia działań	• Kodeks karny, art. 200, 200a par. 1 i 2, art. 286 par. 1
Sposób działania	28. Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej, dowody działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych: zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). 29. Bezzwłocznie należy zawiadomić Policję o wystąpieniu zdarzenia. 30. Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. 31. W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu, np. w celu werbunku do sekty, grupy terrorystycznej, grupy promującej niebezpieczne zachowania itp. należy przede wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. 32. Należy otoczyć ofiarę pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi. 33. W trakcie rozmowy z uczniem prowadzonej przez zaufaną dla ucznia osobę należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji; 34. Wszelkie działania szkoły wobec poszkodowanego ucznia powinny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą. 35. Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie. 36. W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię psychologiczną.

Podsumowanie:

1. O zaistniałej sytuacji należy powiadomić dyrektora szkoły, wychowawcę, pedagoga szkolnego.
2. Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej, dowody działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych: zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).
3. O wystąpieniu zdarzenia dyrektor szkoły bezzwłocznie zawiadamia Policję.
4. Ofiarę zdarzenia pedagog szkolny obejmuje pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi.
5. Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

PRZYPADEK NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ SEKSUALNYCH UCZNIÓW W SZKOLE	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	• Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą. • W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach. • Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia. • Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim. • Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem. • W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne

	jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich. • Pedagog dokumentuje zdarzenie, sporządzając możliwie dokładną notatkę, która jest przekazywana z-cy dyr. ds. pedagogicznych w celu dołączenia do dokumentacji wychowawcy klasy. • W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 §2 Kodeksu Karnego, Dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
Podstawa prawna	Kodeks Karny: art. 18 §3, art. 203, art. 204.

Podsumowanie:

1. Nauczyciel lub inny pracownik powiadamia wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, zapewnia anonimowość temu uczniowi w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji.
3. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
4. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.
5. Pedagog dokumentuje zdarzenie, sporządzając możliwie dokładną notatkę, która jest przekazywana z-cy dyr. ds. pedagogicznych w celu dołączenia do dokumentacji wychowawcy klasy.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 §2 Kodeksu Karnego, Dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest

Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego

PRZYPADEK UCZNIA BĄDĄCEGO OFIARĄ CZYNU KARALNEGO

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia, który uległ wypadkowi
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Podstawy uruchomienia działań	Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.
Sposób działania	• Osoba będąca świadkiem – nauczyciel/pracownik, która dostrzegła zagrożenie, powinna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnić jej udzielenie poprzez powiadomienie pielęgniarki szkolnej/wezwanie pogotowia. • Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji wychowawcę/pedagoga. • Wychowawca powiadamia Dyrektora szkoły. • Obowiązkiem wychowawcy jest niezwłoczne powiadomienie rodziców/opiekunów ucznia - ofiary czynu karalnego. • Następnie Dyrektor szkoły powinien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. • W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać wsparcie psychologiczne.

Podsumowanie:

1. Osoba będąca świadkiem – nauczyciel/pracownik, powinna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnić jej udzielenie poprzez powiadomienie pielęgniarki szkolnej/wezwanie pogotowia.
2. Świadek powinien powiadomić o sytuacji wychowawcę/pedagoga.
3. Wychowawca powiadamia Dyrektora szkoły.
4. Wychowawca niezwłocznie powiadamia rodziców/opiekunów ucznia.
5. Następnie Dyrektor szkoły powinien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
6. W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać wsparcie psychologiczne.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadku opuszczania zajęć

edukacyjnych tzw. wagarów

OPUSZCZANIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH, TZW. WAGARY	
Podstawy uruchomienia działań	• Regulamin ucznia ZSM CKP Nr 2 • Statut ZSM CKP Nr 2
Okoliczności zdarzenia	Procedura ma zastosowanie w przypadku stwierdzenia, że cała klasa lub jej część samowolnie opuściła zajęcia edukacyjne
Sposób działania	37. Nauczyciel, który stwierdzi zaistniałą sytuację, informuje o niej wychowawcę klasy. 38. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu telefonicznie lub pisemnie rodziców/opiekunów prawnych uczniów biorących udział w zajęciu. 39. Wychowawca spotyka się z klasą w celu omówienia przyczyn i wyciągnięcia konsekwencji. 40. Jeżeli wychowawca uzna za konieczne, zaprasza na spotkanie z klasą dyrekcję szkoły. 41. Uczniowie wagarujący wykonują prace użyteczne na rzecz szkoły. 42. Jeżeli sytuacja tego wymaga, wychowawca może zwołać zebranie rodziców uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciu w celu omówienia sytuacji oraz ewentualnego wyciągnięcia konsekwencji wobec uczniów.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadku palenia papierosów i e-papierosów

PALENIE PAPIEROSÓW I E-PAPIEROSÓW	
Podstawy uruchomienia działań	• Regulamin ucznia ZSM CKP Nr 2 • Statut ZSM CKP Nr 2
Sposób działania	43. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który zauważy, że uczeń pali papierosy, e-papierosy lub ma uzasadnione podejrzenie, że uczeń użył wyrobów tytoniowych, identyfikuje tożsamość ucznia (imię, nazwisko, klasa). 44. Jeśli to możliwe, natychmiast upomina ucznia, żąda zaprzestania palenia, a także odbiera mu papierosy i zabezpiecza je, aby zwrócić rodzicom. 45. Informuje o tym fakcie wychowawcę klasy oraz dyrekcję szkoły. 46. Wychowawca zawiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców/opiekunów prawnych oraz wzywa ich do stawienia się w szkole. 47. Jeżeli uczeń łamiący zakaz palenia jest uczniem szkoły zewnętrznej, wówczas nauczyciel/pracownik szkoły informuje o tym fakcie nauczyciela będącego opiekunem klasy w ZSM CKP Nr 2. 48. Opiekun powiadamia wychowawcę ucznia w szkole macierzystej. Dalsze postępowanie z takim uczniem podlega procedurom obowiązującym w szkole macierzystej. 49. Zastępca dyrektora w obecności wychowawcy i rodzica/opiekuna prawnego ucznia przeprowadza rozmowę z uczniem 50. Wychowawca sporządza notatkę dotyczącą szczegółów zdarzenia i przekazuje zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych, który dołącza ją do dokumentów wychowawców 51. Wychowawca udziela uczniowi kary zgodnie z systemem kar przewidzianym w Statucie Szkoły.

	52. W przypadku stwierdzenia faktu palenia przez ucznia papierosów, e-papierosów na terenie szkoły lub w jej okolicy uczeń przygotowuje wykład/zajęcia/warsztaty na temat szkodliwości palenia lub wykonuje prace porządkowe na terenie szkoły. Przygotowaniem wykładu kieruje pielęgniarka szkolna, a termin i miejsce wyznacza wychowawca klasy.
--	--

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów

PRZYPADEK PROSTYTUCJI W SZKOLE LUB WŚRÓD UCZNIÓW	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	• W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu Dyrektora szkoły. • Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. • W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. • W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. • Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z uczniem w obecności z rodziców. W przypadku potwierdzenia informacji, wychowawca zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym. • Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, Dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich). Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji. • W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w

	działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 §2 Kodeksu karnego, Dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
Podstawa prawna	Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.

Podsumowanie:

1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu Dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel/pracownik powiadamia wychowawcę klasy, który wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych.
3. Wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców. W razie potrzeby, wychowawca/pedagog może zaproponować rodzicom skierowanie do specjalistycznej placówki.
4. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, Dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich). Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
5. Pedagog dokumentuje zdarzenie, sporządzając możliwie dokładną notatkę, która jest przekazywana z-cy dyr. ds. pedagogicznych w celu dołączenia do dokumentacji wychowawcy klasy.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 §2 Kodeksu karnego, Dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadku sekstingu, prowokacyjnych zachowań i aktywności seksualnej jako źródła dochodu osób nieletnich

SEKSTING, PROWOKACYJNE ZACHOWANIA I AKTYWNOŚĆ SEKSUALNA JAKO ŹRÓDŁO DOCHODU OSÓB NIELETNICH	
Rodzaj zagrożenia	Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. w portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym i intymnym.
Podstawy uruchomienia działań	• Kodeks Karny, art. 191a i 202
Sposób działania	53. Zidentyfikowani sprawcy sekstingu powinni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich

	aktywności 54. Należy otoczyć wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno-pedagogiczną ofiarę zdarzenia oraz zaproponować odpowiednie działania wychowawcze w przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym 55. Jeżeli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym, np. poprzez przesłanie MMS do uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary; 56. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. 57. Należy zaprosić do szkoły rodziców/opiekunów prawnych sprawców i w ich obecności przeprowadzić ze sprawcami rozmowy. 58. W przypadku, kiedy wymiana materiałów o charakterze seksualnym nastąpiła pomiędzy dwojgiem rówieśników i nie zostały one rozpowszechnione należy pouczyć sprawców zdarzenia, że rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne. Dalsze działania nie są konieczne. 59. W przypadku, gdy materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle, a młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie niektóre z materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne. W tej sytuacji dyrektor ma obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję lub do sądu rodzinnego, ponieważ rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (par. 2020 Kodeksu Karnego) 60. W przypadku, gdy materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej, lub zostały rozesłane omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy, niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne – konieczne jest zgłoszenie takiego przypadku na Policję. 61. W przypadku zaistnienia znamion cyberprzemocy, należy dodatkowo zastosować procedurę CYBERPRZEMOC
--	--

Podsumowanie:

1. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować dyrektora szkoły, wychowawcę, pedagoga szkolnego.
2. Zidentyfikowanych sprawców sekstingu należy wezwać do dyrektora szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności
3. Ofiarę zdarzenia pedagog szkolny obejmuje opieką psychologiczno-pedagogiczną we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia.
4. Należy zaprosić do szkoły rodziców/opiekunów prawnych sprawców i w ich obecności przeprowadzić ze sprawcami rozmowy.
5. W uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu Policję.

Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia, ataku choroby, nagłego

zdarzenia w szkole

SYTUACJA WYPADKU UCZNIA, ATAKU CHOROBY W SZKOLE	
Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia, który uległ wypadkowi.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez Dyrektora.
Sposób działania	• Nauczyciel/pracownik szkoły powiadamia pielęgniarkę szkolną, która udziela pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, resuscytacji krążeniowo oddechowej). • Następnie nauczyciel/pracownik powinien powiadomić o sytuacji wychowawcę/pedagoga/Dyrektora szkoły. • Pielęgniarka/nauczyciel/Dyrektor wzywa pogotowie (w zależności od potrzeby). • Wychowawca zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych o wypadku. • Pracownicy szkoły obserwują poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia. • Dyrektor szkoły wzywa policję, jeśli sprawa jest poważna i wymaga odpowiednich procedur. • Jeśli sprawa jest poważna i wymaga podjęcia odpowiednich procedur, dyrektor powołuje zespół powypadkowy, którego przewodniczącym jest inspektor ds. BHP.

Podsumowanie:

1. Nauczyciel/pracownik szkoły powiadamia pielęgniarkę szkolną, która udziela pierwszej pomocy ewentualnie wzywa karetkę pogotowia – poszkodowany cały czas powinien znajdować się pod obserwacją pracowników szkoły.
2. Następnie nauczyciel/pracownik powinien powiadomić o sytuacji wychowawcę/pedagoga/Dyrektora szkoły.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych o wypadku.
4. Dyrektor szkoły wzywa policję, jeśli sprawa jest poważna i wymaga odpowiednich procedur.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia zamiaru, próby samobójczej ucznia

--

ZAMIAR, PRÓBA SAMOBÓJCZA UCZNIA	
Okoliczności zdarzenia	Syndromem presuicydalnym określa się stan psychiczny, w którym można wyodrębnić i nazwać trzy podstawowe składowe, które mogą być traktowane także jako zaburzenia psychiczne. Elementy te to specyficzne zachowania człowieka, które mogą wskazywać na chęć popełnienia przez niego samobójstwa w najbliższej przyszłości. Na syndrom presuicydalny składają się: zawężenie świadomości (osoba nie potrafi dostrzec szans i możliwości rozwiązania swoich problemów), wyhamowanie agresji na zewnątrz i przekierowanie jej na siebie, wyobrażenia i myśli samobójcze.
Sposób działania	• Osoba interweniująca (nauczyciel, pracownik szkoły) ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia (zamiar, myśli samobójcze) • Nie pozostawia ucznia samego. • Usuwa wszystko co może ułatwić realizację zamiaru • Należy przeprowadzić ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, pedagoga szkolnego) • Należy zawiadomić dyrektora szkoły. • Jeżeli istnieje taka potrzeba należy wezwać pomoc (pogotowie, policję, straż). • Należy powiadomić rodziców/opiekunów prawnych i wezwać do stawienia w szkole. • Z podjętych działań należy sporządzić notatkę i przekazać ją zastępcy dyrektora ds. pedagogicznych.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia śmierci ucznia

ŻAŁOBA PO ŚMIERCI UCZNIA	
Sposób działania	• W sytuacji otrzymania przez szkołę informacji o śmierci ucznia dyrektor szkoły informuje nauczycieli, wychowawców. • Dyrektor informuje uczniów klasy. • Dyrektor stwarza możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych. • Wychowawca oraz pedagog oceniają potrzeby, monitorują stan psychiczny uczniów. • Pedagog udziela wsparcia uczniom potrzebującym. • Dyrektor ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego (m.in. poradnia psychologiczno-pedagogiczna)

Aktualizacja: 15 września 2020 r.